

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Negyedévre 3 korona 50 fillér. félévre 6 kor. Égész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-tér, Haris-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

Az útca.

Valahányszor az útca önmagától mozdul meg, hogy jogokat, vagy kenyeret követeljen: ezt mindig méltán lehet és kell is aggodalmat keltő jelenségnek tekinteni. De mikor külső befolyások és érdekek piszkálják fel a nép hangulatát és tüzelik arra, hogy egyik-másik párt mellett demonstráljon: ezt a mozgalmat soha sem szabad összetéveszteni azzal az e'öl em litett másikkal, melynek komoly jelentősége van.

Éppen ezért nagyon komoly jelentőséget tulajdonítunk azoknak az utcai mozgalmaknak, melyek a mult hét folyamán és még ma is lázas izgalomban tartják a főváros közönségét és amelyekre nem szövegezték meg előre olyan határozati javaslatokat, amiket végezetül, bár dörgő éljenzéssel, de mindig sablonszerűen, elfogadottaknak szokás kijelenteni, a nélkül, hogy a résztvevő tömegben csak tizen is tudnák, mi a tartalmuk.

Mondanunk sem kell, hogy mi az utcai vérengzést, bárki provokálja is, bárkinek vagy bárkiknek az érdekében, a leghatározottabban és legélesebben lejtjük. A késekkel és vasbotokkal dolgozó, békés poigárok vagyonát rongáló, a normális élet rendjét megzavaró utcai tüntetések látása egész valónkat felháborítja. Mi ma is azt valljuk, amit abban az időben vallottunk, mikor a közápor nem a mai parlamenti többség vezéreinek, hanem a magyar kormányok tagjainak fejei körül röpködött és nem a Roajál-szállóbeli politikai párhelyiség, hanem a régi Lloyd-épületben levő szabadelvű klub, vagy a Nemzeti Kaszinó ablakait zúzta be, hogy: az útca nem csinálhat politikát. Az ilyenfajta tüntetéseket a legerélyesebben el kell fojtani, mert a polgárok békéje, élet- és vagyonbiztonsága mindig és mindenkivel szemben megoltalmazandó. Az pedig, hogy egy ilyen utcai tüntetés alkalmára az egyetemi ifjúságot egyenesen törbe csalták, százaszoros túlerővel megrohanták és közülök, meg másokon is, többeken veszedelmes sebeket ejtettek, csak arra alkalmas, hogy még hevesebb lobogásra szítsa a szenvedelmek lángját.

A rektori rendelet, mely az egyetemi ifjakra nézve visszavonta a gyűlékezések és politikai tüntetések tekintetében fennállott tilalmat, igen rossz időben látott — ahogy a következmé-

nyek mutatták — napvilágot. Mert ma nem az ártatlan politikai tüntetések és utcai felvonulások idejét éljük, mint éltük még akkor, amikor egyes nagyszajú politikuskok és képviselők, a szocialista tömegek segítségével kellemtlenkedtek a mindenkori kormányoknak.

Hogy akkor bizonyos fővárosi sajtóorganumok a »felséges népek lelkese dé sé nék« modották azt, amit ma ugyanazok a sajtóorganumok »csirkefogók« és »betörők« munkájának neveznek, hogy akkor ugyanazok vértől csepegtő hóhért munkának hirdették a kíméletlen lovasrendőri attakat, mely az általuk feltűzött útcánép ellen támadt, akik ma megéjjenezik a rendőröket, valahol csak útik-vágják a szocialistákat, — mindez nem fontos Lényeges és fontos az, hogy ezeknek a mostani tüntetéseknek a népe sötét és félelmetes, mint a viharos tengerjárás düh, elkeseredés, és vad elszántság heviti őket.

Kényelmes dolog, az eseményeket a pártpolitika szűk ablakából nézni. Kényelmes dolog az is, a szocialista vezéreket a bécsi Burg zsandárjainak kikiáltani. Kényelmes dolog a kormányt, meg a rendőrséget is meggyanúsítani, hogy kedvére van a véres utcai színjáték. Mindez annyival kényelmesebb dolog, mert ha aztán a rendőrség, mint most is tette, megakadályozza, megelőzi az ilyen véres utcai összeütközéseket, nem adván meg az engedélyt a t. hó 3-ki fáklýásmenethez egyik félnek sem, — hát akkor megint csak lehet egy jó nagyot ütni ugyanazon a rendőrségen, hogy ime — így fojtja el a szabad vélemény nyilvánítását.

Mi azonban az utcai tüntetések és véres összeütközések okát mélyebben keressük és meg is találjuk a tömegek leirhatatlan elégedettségében. Nyomor, éhség, az élet nehézségei, a kereseti viszonyok teljes megromlása az oka, ha az útca vad ösztöne fel-támad és az így lázongó indulatokat semmiféle néven nevezendő nemzeti politika csillogtatásával sem lehet lecsendesíteni.

A nyolc hónapos keserves válság súlyát nem érzik a politikuskok, a képviselők, mert ők ezen idő alatt is szépen felvették az ország pénzéből a maguk busás fizetését, tiszteletdíját, lakpénzét; — de megérik az ipar, a kereskedelem, a vállalkozási kedv, megérik a gyárak, a telepek, a műhelyek. Az állami tevékenység meg-

van bénítva. Az önkéntes adófizetés: hazaárulás. Minden pang, minden hanyatlak. Rongyosodunk, szegényedünk. A beruházási javaslatok milliói nem termékenyíthetik meg a kiégett, elperzsel, örök szomjú sivatagot, a magyar közgazdasági életet.

Ime, ebben kell okvetlenül látnunk, ha vakok és süketek nem akarunk lenni a nagyon is kiáltó eseményekkel szemben, nemzeti küzdelmünk harcmórájának egy végzetes hibáját. Bármilyen nagy és nemes is a cél, mely felé törünk, annak érdekében még sem lett volna szabad teljesen megállítani az egész állami életet. Nem szabad soha, semmi árért úrrá tenni a közéletben a mindent megdermesztő közhalált. Szóval, nem szabad politikai harcokat soha akként vívni, hogy az orosz hadvezetés mintájára feldúljuk, elpusztítsuk, felperzseljük és felpredáljuk napi járóföldeken a magunk országát, a magunk népét. Ennél a harcmórnál egy nyílt forradalom sem üt fájdalmasabb sebet a nemzet testén.

És bármennyire rajongjunk is a magunk elé tűzött nemzeti célokért és eszmékért, azt lehetetlen meg nem látnunk, hogy az ezek kivívása érdekében inaugurált politika több szenvedést mért a polgárookra, a keresetük, munkájuk után élőkre, a munkásokra, hogysem a győzelem távoli reménye balzsam gyanánt hathatna a magyar társadalom tátongó sebeire. Több vért kieresztett már eddig is ez a politika a nemzeti jólét ereiből, hogysem a veresétséggel járó szédülést, gyengeséget, elkeseredést is meg ne tudnók érteni és menteni.

A tömegek nem igen szórszálhasogató distingválók. Ők a megállított közélet minden nyomorúságát és anyagi hátrányát érzik. És akármilyen politikai táborhoz tartozzanak is: nőttön-nó az elégedettségük.

Itt van tehát a legfőbb ideje, hogy a hosszú válság véget érjen. Mert minél tovább tart, annál nagyobbra nőnek veszedelmei és az elégetlenség annál elementárisabb erővel hömpölyög ki, mint ellenállhatlan áramlat, az utcára, hogy zúzzon, romboljon és vért ontson.

Városi közgyűlés. Szentes város képviselőtestülete f. hó 2-án rendes közgyűlést tartott, a városatyák nem valami élénk érdeklődése mellett, a túl a kurcai tanácskozó teremben.

A közgyűlésen Mátéffy Ferenc dr. poigármester elnökölt, aki első sorban is a

legmelegebb részvét hangján emlékezett meg két városi képviselőnek: Ifj. Zsoldos Ferencnek és Szőke Matyásnak időközben történt elhalálzásáról, kiknek elhunytja fölött érzett fájdalomát a közgyűlés, a polgármester indítványára, jegyzőkönyvében megörökíti s egyben elhatározza, hogy az elhunytak hátramaradtjaihoz részvétiratot intéz.

Miután a polgármester még bejelentette, hogy pótlólag két ügy: az 1906. évi virilis képviselők névjegyzéke és Berczeli Károly mértékhiteljesítő szabadságidő engedélyezésére vonatkozó kérvénye is napirendre fog kerülni, — rátértek az elmaradhatatlan — interpellációkra.

Interpelláltak pedig: Csury Mikály egy legsajátabb egyéni természetű helypénzszedési ügyében, Gálffy Sándor a Banyai Klára-féle ügyben és Füst Molnár Lajos a városi kertész elleni vizsgálat ügyében. Az ezen interpellációkra adott polgármesteri válaszokat a közgyűlés tudomásul vette és ezzel rátérhettek a napirendre.

Ennek első tárgyával kapcsolatosan, arra való tekintettel, hogy a kiosztás óta eltelt rövid néhány nap alatt a képviselőknek nem lehetett módjukban a jövő évi költségelőirányzatot tüzetesen áttanulmányozni — Fábian Tóth István azt indítványozta, hogy azt ezúttal vegyék le a napirendről és hagyják a novemberi közgyűlés tárgysorozatára. Az indítványt a közgyűlés egyhangulag elfogadta; aztan ugyancsak egyhangulag fogadták el a tanácsnak a szeszgyasztási adópótlék kezelésére vonatkozó azt a javaslatát is, hogy ezt az adót a fogyasztási adóval együttesen kezeljék.

A Dezsó Sándorral és nejevel kötött adásvételi szerződést egyhangulag jóváhagyták; a Kiss Lajos és Juliánnal kötött adásvételi szerződés tárgyalását pedig egy november 6-ra előre kitűzött és meghirdetett közgyűlés napirendjére tűzték ki.

Ezután — a tanács javaslata szellemében, megalakították a gyermekvédelmi telepíztóságot, melybe 10 képviselőt és a jótékonyaság terén működő tíz úraszonyt választottak be.

Hosszabb vita folyt a tanács azon javaslatára fölött, hogy a Petőfi-szállóbeli vízvezeték 1300 korona költséggel javítsák ki. A vitát a kérdéses szálloda-épület szinte tűrhetetlen elhanyagoltságára és rondságára rámutatva, Bánfalvi Lajos indította meg és hasonló szellemben szólaltak fel: Szeder János, Gálffy Sándor, Fábian Tóth István és Bugyi Antal főjegyző, informátiva pedig Nádas Aladár mérnök. A vita végén a közgyűlés, a betervezett tanácsai javaslat mellőzésével, utasítást adott a kérdéses vízvezeték egészen alapos átalakításának záros és rövid határidőn belül való előkészítésére, szűkebb körű versenytárgyalás tartására a munka kivételének biztosítása érdekében és felhatalmazta a tanácsot, hogy a munkát a szigorú fél beállta előtt a legelőnyösebb ajánlattevővel végeztesse el.

Kovács Antal és társai földbérletnek adtak még meg az általuk kért félelvi fizetési haladékok; megállapították mondták ki, a senki által még nem felbecsült 1906. évi virilis névjegyzéket, Berczeli Károlynak 2 heti szabadságidőt engedélyeztek és ezzel a közgyűlést véget ért.

Magyarország és Ausztria.

A világfejlődésnek minden korszakában összeütközésbe került egymással két eszme: a nemzetköziség és a nemzetiség eszméje. A tudomány, a politika és a művészet terén fojt és folyik szüntelen a csatározás, amelyből hol az egyik, hol a másik eszmény került ki győztesen.

Utóbbi időben a háborúskodás átcsapott a közgazdasági élet terére is. A nemzetközies haladás hívei a szabad kereskedelmért és az ipar szabadságáért rajonganak; míg a nemzeti eszme hívei a nemzeti elzárkózottságot, a nemzeti védelemért törnek lándzást.

Ha kutatás tárgyává tesszük azt a kérdést, hogy e két eszme közül melyiknek térftogalása indokolt, úgy első sorban is nagyon szigorúan semleges és elfogulatlan álláspontonra kell okvetlenül helyezkednünk, hogy ellentétlenül legyünk képesek a reánk erőszakolt előítéleteknek. Ha feladatunknak igazán akarunk megfelelni, taval kell tudnunk tartani magunktól a politikai áramlatok csábító jelzésvait, melyek a nemzetköziség és a nemzeti eszme fogalmait hatalmukba kerítették.

A politikust a közgazdasági élet harcrosától a részletekben való eltérés egész világa választja el mindig. A politikus okvetlenül a cél szempontjából itéli meg az eseményeket, míg a közgazdasági élet bírálója az alapigazságot keresi, amelyből a közgazdasági élet fogalmainak tisztázása fakad. Itt válnak el az eszközök keresésében a politikus és a közgazdasz ujai egymástól, melyek ott találkoznak és érintkeznek ismét, hogy a végcél tekintetében, mely a nemzet boldogulását keresi, megegyeznek mind a ketten. És ebből válik érthetővé az is, hogy míg a politikai szótár szerint mai napség a nemzetköziség és a hazafiatlanság azonos fogalmak, sőt épen nálunk már az is lábra kapott, hogy a nemzetközieséget egyenesen hazafiatlanságnak bélyegzik egyes szabadalmartók hazafiak, — addig a közgazdasági lekszikon értelmében ezek a szavak és fogalmak egészen más cibálás alá esnek.

Ime, megpróbáljuk a nemzetköziség és a nemzeti eszme fogalmainak lehető szabatos közgazdasági körülírását.

Első sorban tisztában kell lennünk azzal, hogy mind a két eszme nem egyéb, mint ideál, melyet megközelítenünk lehet ugyan, de amelyet teljesen el nem érünk soha. A nemzetköziség mindig az általános emberi haladás, a nemzetiség és nemzeti eszme pedig mindenkor a pillanatnyi boldogulás ideálja, ilyen körülmények között tiszta dolog, hogy a kérdés sulypontja a »vagyis« elemleten nem alapulhat, hanem oda tereődik, hogy a két eszme közül, melyiknek a túlsulya indokolt és ajánlatos.

E tekintetben bátran kimondhatjuk, hogy a közgazdasági téren igen éles határvonalak jelzik mindkét eszme létjogosultságát. És itt az igazság csak az lehet, hogy iparilag és kereskedelmileg kifejlett államokban a nemzeti eszme túlsulya indokolt.

Ez az igazság rejtegette magában Magyarország és Ausztria között az állandó gazdasági összeütközések magvát. Az iparilag és kereskedelmileg kifejlett Ausztria a nemzetköziség lobogója alatt igyekezett érvényesíteni törekvéseit, míg a fejlődésben levő Magyarországnak meg kellett oltalmaznia növényben, fejlődésben levő iparát és kereskedelmét ez egyetlen lehetséges alapon, a nemzeti fundamentumon, amelyhez való ragaszkodás hazánk részére a közgazdasági fejlődést jelentette.

Minden vizsaly, minden baj erendőd oka a világfelfogásoknak ebben az indokolt különbségében keresendő. A nemzetközi szabadságot reklamáló Ausztria nem tudott beilleszkedni a mi felfogásunkba, mely a nemzeti védelem sáncait rakta az oltalomra szoruló magyar ipar és kereskedelem köré. A két fél összecsapo t és a közgazdasági förtéget felkorbaesolta a politikai közélet tengeterének annyira érzékeny hullámait.

A legsajátosabb tünet azonban az, hogy mind a két félnek igaza volt, a saját szempontjából kiindulva. Ausztria csak a

nemzetközi szabadság forrásaiból merítette erősen kifejlett iparához és kereskedelméhez az élelertőt; míg Magyarország csak a nemzeti eszme a exauzivitásából táplálhatta zsenge iparát és kereskedelmét.

Pontosnak tetszik előtűnk, hogy akkorra, mikor ismét a béke harangját halljuk szólni, mind a két fél teljesen tisztában legyen a maga gazdasági helyzetével és meg tudja érteni szövetségés tarsa természetadta közgazdasági felfogását.

Csak a kölcsönös megértés ilyen foka mellett lehet majd a béke az állandó munka és állandó, zavartalan haladás forrasává, amelynek tiszta vizét bizony már nagyon igényli és szomjuhozza a magyar nemzet közgazdasági fejlődése.

A tüdővész terjedésének egyik oka.

Közudomású az a szomorú tény, hogy Magyarországon, különösen pedig az Alföldön, nagy mértékben terjed és pusztít a tüdővész, mely főként az alsóbb osztály, a munkánség soraiból veszi adozatait. Most, amikor e nemzeti veszedelem ellen — úgy a kormány, mint a tarsadalom — népszanaatórium és mas övintézkedések életbeletetésével védekezik, hazafias és humánus kötelességemnek tartom én is, hogy ez ügy érdekében tett megfigyeléscimet s ezek útján szerzett tapasztalataimat embertársaim érdekében közöltegyem.

Azt már minden laikus ember is tudja, hogy nem csak öröklés és szerzés, de fertőzés útjan is meg lehet kapni a tüdővést. Az elsőt a szülők révén, a második a gümöbacillust már születésükkor örökölték; s bár ezt tartom a legveszedelmesebbnek, — miután ez már a vércs van; — mégis, ha a szülők, tudva, hogy tehetlek, gyermeküket idejekorán orvosi kezeltésben és az orvos utasításai szerint lelkiismeretes gondozásban részesítik, gyógyíthatóknak tartom.

A másodikik emlitett esetben, leggyakrabban meghülés, vagy hidegvizivása által szerzik meg az emberek, különösen balakban, a mikor felhevült állapotban vagy hideg levegőre mennek, vagy hideg vizet isznak. A fentebb elősorolt esetek jelenléte osztálykülönbség nélkül észlelhető. Egy harmadikra a nálunk nyáron majdnem a szélsőségig merő hőváltozást tartom, amely főleg azokra káros, akik a szabadban alsznak, vagyis leginkább a földmunkás népre.

A baj a felsorolt esetekben is gyógyítható, ha idejekorán orvoshoz fordulnak, a mit sajnos, ez az osztály legkevésbé, csakis a legvégező órákban tesz meg, részint mert a bajt nem veszi komolyan, részint mert soknál ez a jelző: inkább a korcsnába, mint a patikába.

A harmadik, vagyis a fertőzés útjan való megbetegedés főleg a testnek közvetlen, vagy közvetett érintkezése folytán történhetik; különösen a szájak érintkezése útjan; vagy pedig két egyének — a mi gyakori — két gyermeknek egy egyben való fektetése útjan, a mikor az esetleges beteg egyén izzadmánya a másikat könnyen megfertőzetheti, a mihez nem kell más, csak egy kis kóros állapot, vagy hajlam, ami pl. testvéreknél meg is van.

Az én szerény véleményem az, hogy a legtöbb eset fertőzés útjan jön létre, a mit különösen az alsóbb osztályoknál látok beigazoltnak és pedig főleg a száj útjan való fertőzés.

Tudom tisztelt olvasóm a csokra gondolni! Oh nem! bár ez is sokaknak került életébe. Egészen mas az, a mit én a tüdőbacillus terjedésének főokául tartok.

Nem tudom, máshol is divik-e az a rossz szokás, a mi a mi alföldi földmunkásainknál, hogy egy egy családban, vagy miként tapasztaltam, egy csoport munkás, 30—40 ember, kik közül nem is egynél szomorúan meglehet állapotai a tüdővész jelenlétére, egy pohárból, vagy egy edényből, vagy közvetlen az edényből, vagy pedig egy nád-szállon át isznak a vizet; már pedig

a víz és a nedvesség nem csak jó hang- és áramvezető, de jó bacillusvezető is.

Tessék elképzelni, hogy 30–40 ember nyáron hajnaltól estig hányszor iszik! Már most, ha csak a legjobb esetet véve, vagyis azt, hogy csak arra nézve tartjuk ezt veszedelmesnek, a ki vagy beteges, vagy akinek hajlama van a kór akaratlan átvétele iránt, kérdem: egy nap alatt is 30–40 ember közül hányszor kerülhet egy tífusbeteg után egy olyanra a sor, a kinek e kór iránt hajlama van?

Hogy megfigyeléseim és következtetésem helyesek, sajnos, szomorú példákkal a megtekintett statisztikai adatok igazolják. Szerintem ha más, például a hirtelen hőesések, vagy a por lennének az okai a baj terjedésének, akkor nemcsak az alsóbb osztálynál szedné az olyan nagy mérvben eldorzátait, de a többi osztályoknál is, mint a kik ugyanazt a levegőt és port szívják. Tény, hogy a por — mely a vizek szabályozása és lecsapolása következtében előállott csapadék kevesbedés folytán nyáron csaknem állandó — nagy ellensége a tífusnak.

Tagadhatatlan, hogy a munkásosztálynál nagyon hozzájárul még a silány étkezés, mert legelőbbé téte fölte, húst csak vasárnap eszik; valamint a nedves, földes padlójú, kis ablakú, sötét lakás, melynek ablakát télen nemcsak, hogy ki nem nyitják szellőztetés céljából, de azt körül be is tapasztják, hogy azon levegő be ne jöjjön.

Mar most elképzelhető, hogy egy nagyobb család tagjai egy ilyen füledt levegőjű sötét kis földes szobában, ahol többen abból az egy poharból isznak és egy ágyban fekszenek a tífusveszes beteggel, mennyire ki vannak téve e kór fertőzésének.

Igen üdvös dolog, hogy a szenvedő emberiség részére szanatóriumok épülnek; de szerintem a főszűny nem arra fektendő, hogy a betegségben szenvedőkön segítsünk, hanem arra, hogy kellő intézkedésekkel arra törekedjünk, hogy minél kevesebben kapják meg ezt a szörnyű betegséget.

Kívánatos volna, ha mindazokat az örvendő szabályokat, miket a szaktérfelek jóknak és szükségességeknek tartanak, a hatóságok nyomtattnak annyi példányban, hogy abból minden házba jutna egy-egy s hiszem, hogy annak meg is lenne a fogantaja.

Minél előbb fogjunk össze és lépünk sorompóba az édes magyar hazánk legnagyobb ellensége — a tífus ellen.

Csallány Gábor.

Ujdonságok

Szentes, 1905. október 5.

Október hatodikán.

Magyar hazánk ezer éves történetének nem egy lapját szegi fekete gyász és a lapok mindegyike nemzeti hősök, történelmünk kimagasló alakjai dicsőséges emlékeztetének szól, akik az ősi magyar szabadságért, annak védelméért küzdöttek és szenvedtek vértanúhalalt.

De gyászlapjai között ezeréves történetünknek is a legsötétebb, legfeketebb, leggyászosabb az, amelyen az 1848 ki dicső szabadságharcunk tizenhárom hős vezérének 1849. október 6-án, az aradi vár sáncai alatt történt — szívünket és lelkünket a legfájdalmasabban érintő, — vérlázítóan kegyetlen kivégzésének gyászos eseménye van megörökítve.

Október hatodikán, holnap immár 56 esztendeje lesz annak, hogy az aradi tizenhárom hős vértanúhalált halt a magyar Golgotán, melynek azóta szent jelvénye a bitó és ha erre a vad kegyetlen hóhér munkára gondolunk, — szívünk még ma is vonaglik kínos fájdalomában, kezünk még ma is ökölbe szorul elkeseredettségünkben és

ajkunk ma is átkot szór a gyilkos hóhérok emlékére, akik azt a vérlázító ítéletet hozták és végrehajtották.

De minél távolabb esünk 1849. október 6-ának fekete dátumától, annál tündökletesebb fényben és nagyságban ragyog előtünk a tizenhárom aradi vértanú dicsőséges emlékezte, mely élni fog közöttünk időtlen időnkig míg csak magyar él a hármas bérce és a négy folyó mentén.

Az aradi tizenhárom vértanú-halálának évfordulóját, 1849. október 6-ka gyáva hóhérmunkájának örök emlékeztetése szenteljük gyászünneppnek, amelyen emlékezvén a mi dicső vértanúinkra, az ő példájukon buzduljunk önfeláldozó hazafiságra.

— **Külterületi istentiszteletek.** Folyó hó 8-án, vagyis a jövő vasárnapon délelőtt a donáti, délután a derekegyházdolai külterületi iskolák helyiségében istentiszteletet tart Pap Lajos református lelkész.

— **A megyegyűlés tárgysorozatából.** Mint erről már hírt adtunk, Csongrád vármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 12-én tartja, rendes évnegyedes közgyűlést. A vármegye ez őszi közgyűlésének tárgysorozatára 203 ügy van napirendre tűzve, melyek közül általánosabb érdekűek a következők: Az alispán évnegyedes jelentése. — A vármegye 1906. évi háztartási költségvetése. — A kormány elnökeinek és a kormány tagjainak értesítése kinevezetésükről. — A miniszterelnök körrendelete az önkéntes adófizetés beszédését és az önként jelentkező újonck okmányainak kiállítását eltiltó törvényhatósági határozatokkal szemben követendő eljárás tárgyában. — Több törvényhatóságnak a nemzeti ellenállás tárgyában hozott, pártolás végett megküldött határozata és ezekkel kapcsolatban Szentes város közönségének kérelme. — A honvédelmi miniszternek a katonai behívójegyeknek a csendőrszöknél kifüggesztése tárgyában kiadott elnök, ugyanannak a katonai behívójegyek kézbesítése tárgyában kibocsátott s végül az egy évi önkéntesek folyamodványainak okmányolása és az önkéntesek beépítéshez szükséges igazolványok tekintetében kiadott rendeletei és ezekkel kapcsolatban Abauj-Torna vármegye törvényhatóságának íratra, Bihar Ferenc honvédelmi miniszter vad alá helyezése iránt a képviselőhözhoz intézett felirat pártolása tárgyában. — Több törvényhatóságnak a vármegyei pénztári hivatalok és számvévségek visszaállítására tárgyában hozott, pártolás végett megküldött határozata. — Szathmár vármegye kórirata az új építkezéseknél eddigi 10 évi házosztályadómentességnek 20 évre leendő kiterjesztése tárgyában. — A szentesi ipartestület főbebevezése Szentes város képviselőtestületének a közvetvám fizetési kötelezettség tekintetében hozott 215. számú határozata ellen. — A tárgysorozatnak természetesen azon pontjai iránt általános az érdeklődés, amelyek politikai természetűek.

— **Diszpolgári oklevél.** Szentes város képviselőtestülete, köztudomás szerint, még egyik kora tavaszi közgyűlésén diszpolgárává választotta meg Kossuth Ferenc, Bánffy Dezső báró, Apponyi Albert gróf és Ugron Gábor országgyűlési képviselőket, mint a koalíciót pártok vezérőbízottóságának tagjait, a nemzeti jogok védelmezésében kifejtett hazafias tevékenységükért. A diszpolgári oklevelek azóta elkészültek és ez idő szerint közszemlére vannak kitéve a Bányai J. utoda cég Kossuth-téri üzlete ki-

rakában. A rendkívül díszes és izléses kiállítású oklevelek szövege a következő:

»Mi, Szentes város képviselő testülete, polgármestere és tanácsa, városunk közönsége nevében adjuk emlékeztetül mindenkének, akiket illet, hogy midőn ezen oklevelünk keltének helyén és idejében, ötvenhárom képviselőtestületi tag indítványára összejöttünk, a magyar nemzet törvényben gyökerező jogai elvívásáért folyó nagy küzdelem egyik lánglelkű vezéré . . . . . (itt a név) . . . . . országgyűlési képviselő urat, aki a magyar nemzet igaz ügyét példadadó hazafisággal és lángoló hazaszeretettel szolgálja, elismerésünk és halánk bizonyítékául egyhangú lelkesedéssel v a r o s u n k d i s z p o l g á r á v á választottuk. Lelkünk hazafias érületéből fakadt eme határozatunkkal tanúságot kívántunk tenni arról is, hogy Magyarország legmagyarabb vármegyéjének legnagyobb városa szívvel lélekkel együtt érez a nagy küzdelem ténykedéseinek vezérével s buzdítani törekszünk diszpolgártartunkat arra, hogy továbbra is lankadatlan kitartással, hazaszeretet kölcsönöztesse ellenállhatatlan erővel haladjan előre a nemzeti jogok érvényesítése iránti harc győzelmére juttatásában. Amely határozatnak megfelelően kiaduk ezen diszoklevelünket. Kelt városi képviselőtestületi közgyűlésünknek 1905. évbén Szent-Iván hava 11-én tartott rendkívüli üléséből . . . . . polgármester . . . . .

A diszpolgári okleveleket a lehető leg-
rövidebb időn belül, küldöttségileg fogják
átadni a megválasztottaknak.

— **Ünnepi előadás a színházban.** Holnap, október 6-án, az aradi vértanúk hóhérekre adásának évfordulóján, a nemzeti gyász emlékeztetére ünnepi előadás lesz a színházban, mely alkalommal a »Kossuth Lajos búcsúja« című művel színmű kerül színre. Erre az ünnepi előadásra, melyre már most felvívjuk olvasóink figyelmét, jegyek már előre válthatók a színházi pénztárnál.

— **Téli menetrend a vasúton.** Október elsején a magyar kir. államvasútak és az ezen vasútak kezelésében levő vicinális vasutak vonalain életbelépett az ugynevezett téli, új menetrend. A Szentes-Szolnok-Budapesti és a Szentes-Vásárhely-Szegedi viszonylatban semmiféle változtatást sem foglal magában az új menetrend. Ellenbe a Csongrád-Félegyháza közötti menetrend némi változást szenvedett, amennyiben október elsejétől a délutáni vonat Csongrádról 1 óra 40 perccor indul Félegyházára, — Félegyházáról pedig a délelőtti vonat 11 óra 55 perccor Csongrádra. Az új, téli menetrendnek vidékünk érdeklő egész részletét lapunk legközelebbi számában közreadjuk.

— **Várady Árpád — miniszteri tanácsos.** Várady Árpád közoktatásügyi miniszteri osztálytanácsosnak, városunk jeles születésének, a királyi miniszteri tanácsosi címet és jellegzet adományozta. Derék földink a megérdemelt kitüntetés bizonyára széles körben fog örömet kelteni itthon és a csanádi egyházmegyében, ismelynek egyik legkiválóbb tagja V a r a d i Á r p á d, az új miniszteri tanácsos, aki egyik legjobb munkacréje volt a közoktatásügyi minisztériumnak.

— **A fölfüggesztett plebános kocsi.** Pikáns hatterű bűnpörrel foglalkozott a napokban a szegedi büntető bíróság. Az ügy a horgosi plebános, Pakolicz János fölfüggesztése körül forog. A vádolt Szaniszló János volt, aki 1898. óta Pakolicz János plebánosnál szolgált, mint kocsi. A nevezett kocsi a múlt évi november 30-án följelentést tett a gazdája ellen a kalocsai érekségnél, azzal vádolva Pakoliczt, hogy évek óta erőszakos elmeletet folytat. E följelentést folytán a plebános fölfüggesztették az állásától és ma sincs hivatalában. Néhány hónappal később a kocsi újabb jelentést adott be a kalocsai érekséghez. Ebben meg azt jelenti ki, hogy előbbi úzból egy szar

igaz és hogy annak emelésére pénzzel, meg szép szóval Drozdik Imre horgosi képlán, Varga Imre és Dobó Sándor előjárásági tagok bujtották fel. A nevezettek ezért rágalmaszani pört akasztottak a kocsis nyakába, akiknek ezen ügyét most tárgyalta a büntető bíróság. E tárgyalás során a kocsis megmaradt a mellett, hogy a két nevezett előjáró bujtotta fel, de a képlánra nézve visszavonta ezt az állítását. A bíróság bűnösnek találta Szaniszlót a rágalmaszásban és ezért két hónapi fogházra ítélte el, amiben meg is nyugodott.

— **Időjárás.** Meteorirja: Október 8-ig igen kellemetlen, inkább változó időjárásban lesz részünk. Csak ezt követően remélhetünk állandóbb, derült, sőt meleg időt is a bolygó részéről. Ehhez járul még, hogy ekkor kell a nap újból felénk forduló felén lenniük azoknak a foltcsoportoknak, melyek a szeptemberi derült, meleg napokat, ha nem is kizárólagosan hozták, de nagyban elősegítették. Ha ezek a foltok még tönkre nem mentek, akkor még októberben is kaphatunk egy vén asszonyok nyarát. Október vége újból hűvösnek és csöcsnek ígérkezik, valamint november eleje is, amikor meglepetésben is részesülhetünk, amennyiben hirtelen fagy is állhat be a november 5-iki csomópont hatáskörében. A szőlőszagadazdák jól teszik, ha korán takarnak, mert ez az év hirtelen meglepetésekben bővelkedik.

— **A polgári házasság jubilcuma.** Mint annyi más szabadelvű eszme, bizony a polgári házasság állami intézményének eszméje is évek hosszú során át volt a magyar törvényhozó testületben a leghevesebb küzdelem egyik éles ütközőpontja. míg végre a kilencvenes évek derekán az eszme a társadalom minden rétegében, országsszerte olyan hatalmasan meggyökeresedett és a polgári házasság terve annyira megérett, hogy azt az akkori kormány liberális tagjai, élükön Wekerle Sándor miniszterelnökkel programjuk egyik sarkalatos pontjával állították be az egyházpolitikai törvényjavaslatok keretében és e program kerestülvételével Magyarországon az állami anyakönyvezést, ezzel a polgári házasságok életbe is léptették. A f. hó 1-én volt tíz éve annak, hogy lazánként a polgári házasság életbe lépett; azért nem érdektelen most, a tíz éves jubileum alalmából erről megemlékezni.

— **Újabb népvándorlások irisleletek Szentes közelében.** Az orosháza szentes-csongradi vasút töltésburkolásának céljaira új homokbányát nyitottak a múlt héten Fabiánsebestyénen, Sváb Sándor nagybirtokos földjén. Ezen munka közben a munkások régi temető sírját tarták fel, melyekben sok értékes régiségre bukkantak. A leletről értesítették a régészeti társulat ügybuzgó múzeumőrét, Csallányi Gabort, aki megállapította, hogy azon a helyen népvándorlaskorabeli temető volt és aki — a föld tulajdonosának engedelmével, folytatni fogja ott legközelebb az ásásokat.

— **A dögszirmpanilánusok elítéltek.** Ahogy meg kellett rónunk a rendőrkapitányságot azért a lassuságért, melyet a Bányai Klara dögszírásutási ügyében tanúsított, épp úgy kell sietnünk, hogy a lehető legelső alkalommal nyilvánosságra hozzuk azt is, hogy mindazok fölött, akik abban a közegészség ellenes ocsmány manipulációban vétkecsk, immár itélkezett a főkapitány és kelli szigorral torolja meg azt a gyalázatos visszaélés. A főkapitány ugyanis f. hó 2-án Bányai Klarát egy hónapi fogházra és 200 korona pénzbüntetésre, D. Mészáros Antal gyepmestert, Sajtós Imre pecérlegényt és a vele együtt élő Szépe Szabó Mária, továbbá Szathmári János pecérlegényt egyenként 20—20 napi fogházra és 200—200 korona pénzbüntetésre, Hupuczai Mária 15, Pulya Rozáliát 10 napi fogházbüntetésre és egyenként szintén 200—200 korona pénzbüntetésre ítélte el. Az elítéltek az ítélet enyhítéseért fölébbsztek.

— **Agyonéheztetett csecsemő.** A szegedi királyi táblát a napokban egy kis gyermek agyonéheztetéséből származó bűnpör foglalkoztatta. A vádott Fabián Fabiáné dorozsmai fiatal asszony volt, akihez a szegedi állami szeretetház vezetősége egy Kónyi Gyula nevű árva fiúcskát adott ki gondozására. A lelketlen asszony a szó szoros értelmében agyonéheztette a szerencsétlen kis árvát, aki ez évi június 16-án ennek következtében meghalt. A szegedi büntető törvényszék ebből kifolyólag a nevezett asszonyt gondatlanságból eredő emberölés vétségében mondta ki vétkesnek, és ezért hat hónapi fogházra ítélte el. Ezt a büntetést most a királyi tábla mely az elítelt fölébbezése alapján foglalkozott ezzel az ügygyel, három hónapra szállította le.

* „Antidol” a legjobb gyógyszer: fejfájás, ideges fejfájás és natha ellen. A szert nem kell bevenni, néhány csepp a tenyéren eldörzsölve s használati utasítás szerint belélegezve, azonnal megszünteti a bajt. Sok ezer ember használja s mindenki csak jót mond róla. Kérdezz ismerőseit: hogy használta-e már az Antidolt, amely nagyszerű hatású arany éremmel lett kiütetve. Egy üvegcské ára 1 kor. 20 fill. és 35-ször mulaszthatja el vele fejfájását. Kapható: Müller Mór gyógyszerüzében Szentesen. (20-1)

Színház.

Szombanton, szeptember 30-án, meglehetősen látogatott nézőtér mellett a San-Toy operett került színre, a címszerpben Dénes Ellával, akit közönségünk első fellépésekor megkedvelt tisztán csengő, szép hangjáért és ügyes alakításaiért és aki ezen az estén is derekasan rászolgált a tapsra és eljenzésre, amiből bőven is kijutott a részre. Különben az egész előadás miniszter volt S. Dénes Ella (San-Toy) mellett ki-tüntek: Ráthonyi Stefi (szobalány), kis szerepben Kúthy Janka, szép táncával Fekete Irén; a férfiak közül pedig Gyárfás, Szigeti és Ligeti, utóbbi a mandarin szerepében.

A vasárnap, okt. eleje két egész-szen telt házat hozott a szinigazgatónak. Délután a „János vitéz” előadása töltötte meg egyrészen a színházat, este pedig az „Aszfaltbetű” című budapesti szinköri bohózat ment, szintén szufolt ház előtt, mely az egész előadás alatt ki nem jött a derűs kacagásból és tapsból. A lelkes hangulatú közönség legkivált az igazgató két gyermeke mellett tüntetett frenetikus tapsal: Szalkay Feri és Sárika mellett, a kik bravurosan utánozták Ráthonyi Stefi és Szigeti táncát. Az est zajos sikerében különben az öröslánrés Szalkayt illeti meg, a ki Feketével állandóan derűtségben tartotta a közönséget.

Hétfőn, okt. 2-án, Holéczy Ilonával a címszerpben, Szárdy nagyhatású drámája: „Tosca” ment. A kiváló intelligenciájú színész nő ezúttal is arról győzött meg bennünket, hogy egyike a vidéki színészet legizmosabb dramai tehetségeinek, akit egyéni és művészi kvalitásai egyaránt arra predesztinálnak, hogy az első közé kerülje fel magát. Mellette kitűnő volt Kovács (Scorpa), ainek a rendőrmiszter egyik legjobb alakítása és Déri (Marcó).

Kedden, okt. 3-án, gyéren látogatott nézőtér mellett az örökszép zenéjű „Cigánybőr” operett került színre, olyan kitűnőben összevágó, művészi színvonalon álló előadásban, mely szufolt házat érdemelt volna. Első sorban említjük az est szereplői közül Kúthy Jankát (Szaffy), aki úgy tisztán gyönyöröz,

erőteljes hangjával, mint brilláns énektechnikájával és művészi játékával egyaránt kitűnt és nyílt színen sok megérdemelt, lelkes tapsot aratott. Kitűnő partuése volt Dénes Ella (Barinkay) és diszkrét komikumával rendkívül kacagató Szalkay (Zsupán), míg a többi szereplő: Ráthonyi Stefi (Arzéna), Feketéné (Ctipra), Gyárfás Ödön (Gábor diák), Tomborné (Mivabella), Szigeti (Carneró gróf) és Déri (Ottokár) — szintén tehetségük egész erejével elősegítették az összejáték szép sikerét.

Tegnap az „Ember és Vigjáték” került színre, ma este pedig a „Vándorlegény” operett adtak.

Piaci árak.

A következő piaci árakat jegyeztük fel:
Búza, 7 frt. 50 krtól frt. — kr.-ig
Arpa, uj 7, 10, 7, 20
Zab 6, 70, 6, 80
Tengeri 69, —, 9, 20
Tengeri uj 5, 20, 5, 30
Heremag 44, —, 46, —
Szalonna 80, —, —, 85
Hízott sertés 64 frt. — krtól 65 frt. — kr.-ig

Felolvaszerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.
Társaszerkesztő: MÁTEFFY LÁSZLÓ
Kiadótulajdonos: „Szentes és Vidéke” könyvnyomda

5 korona és több napi kereset

Házimunka-kötőgép társulat

Keresetnek mindkét nembeli egyének, akik gépeinken kötnék, egyszerű és gyors munka otthon a háznál, egész éven át. — Semmi előismeret nem szükséges. — Távoltság mitem határoz s a munkát mi adjuk el.

Prága, Petersplatz 7, 1—570

Házimunka-kötőgép társulat

Thos H. Vittick & Co.

50—1

3910/tkv. 1905

Arverési hirdetm. kivonat.

A szentesi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Vincze Borbála végrehajlatonak Dékány Józsefné Kormos Eszter végrehajlatát szenedett elleni 200 korona tőke követelés és jár, valamint a 3688 tkv. 905 sz. végzéssel csatlakoztatott Kormos Mihály 104 korona tőke és járuléka iránti végrehajlat ügyében a szentesi kir. járásbírósg területén levő Szentes város határában fekvő a szentesi 5942 4943. és 15717. stjkvben A + 3208/c. 3208/d. és 3201/a. 1. hrz. a. felvett természetben egy birtoktestet képező nagyhegyi szőlőre és tartozékaira 845 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1905. évi november hó 23-ik napjának délelőtti 9 órájkor, ezen te-lekkönyvi hatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát vagyis 84 korona 50 fill. készpénzben vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a banatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerényt átszolgáltatni.

Kelt Szentesen, a kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnál, 1905. évi szeptember hó 6-ik napján.

KATKICS kir. jbiró.